

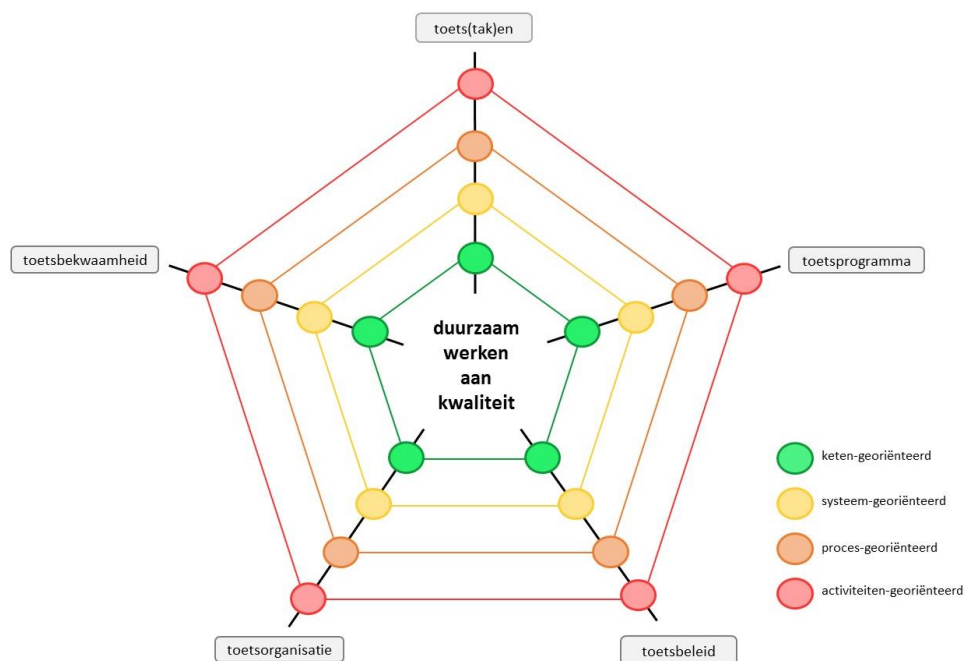
Toetsing Getoetst, een spel om de kwaliteit van toetsing te analyseren, verbeteren en borgen

Tamara van Schilt-Mol, juli 2018

Om opleidingen te helpen de regie te nemen over de kwaliteit van toetsing is Toetsing Getoetst ontwikkeld. Dit is een spel dat scholen en opleiders helpt om specifieke vragen rond toetsing en beoordeling te beantwoorden. Dit zijn vragen als: Wat betekent kwaliteit van toetsing? Wanneer is het systeem van toetsing adequaat? Hoe goed is ons systeem van toetsen? Waar liggen verbeterpunten? Hoe houden we eigenaarschap over ons systeem van kwaliteitszorg? De methode helpt management, examencommissies, ontwikkelaars, docenten, studenten en werkveld de kwaliteit van toetsing over de volle breedte te analyseren, verbeteren en borgen.

Toetsweb als basis

In het spel wordt het toetsweb gebruikt om toetskwaliteit te operationaliseren. Het toetsweb¹ bestaat uit de vijf entiteiten van toetskwaliteit: toets(tak)en, toetsprogramma, toetsbeleid, toetsorganisatie en toetsbekwaamheid. Deze vijf zijn verbonden met elkaar én met de kern van het web. Vanuit elk van de vijf entiteiten kan worden gewerkt naar duurzame toetskwaliteit via vier ontwikkelingsfasen, geïnspireerd op de kwaliteitsfasen van het AISHE-model²: 1) activiteiten-georiënteerd, 2) proces-georiënteerd, 3) systeem-georiënteerd en 4) keten-georiënteerd. Kenmerkend binnen deze fasen is een ontwikkeling in de wijze waarop actoren ingezet worden (van individuele acties naar acties waarbij alle relevante actoren betrokken zijn), een ontwikkeling in het langetermijndenken (van ad hoc naar een langetermijnstrategie) en een ontwikkeling in de integratie van processen in het onderwijsproces (van losstaande activiteiten naar activiteiten die bewust in samenhang worden uitgevoerd). Een uitgebreide toelichting van deze ontwikkelingsfasen is te vinden op www.han.nl/toetsinggetoetst.

Op maat

De methodiek biedt opleidingen de mogelijkheid om, vanuit eigen verantwoordelijkheid van opleidingsteams, gedurende 4 dagdelen te werken aan een basiskwaliteit die voortdurend wordt gemeten. De methodiek voorziet namelijk in een cyclisch proces waarin de kwaliteit van het toetsbeleid, het toetsprogramma, toetsen/toetstaken, de toetsorganisatie en de toetsbekwaamheid voortdurend centraal staan³. Binnen dit cyclisch proces wordt de kwaliteit

¹ Van Schilt-Mol, T., Sluijsmans, D., Peters, M., De Beer, F. & Jakobs, L. (2016). De touwtjes in handen: toetskwaliteit in het hbo. *Tijdschrift OnderwijsInnovatie*, 4, p. 15-24.

² Brouwer, F., & Boer, P. (2013). *Auditing Instrument for Sustainability in Higher Education - AISHE 2012 [Beoordelingskader duurzame ontwikkeling]*. Den Haag: Hobéon.

³ Van Schilt-Mol, T., Peeters, A., Sluijsmans, D. & Jakobs, L. (2015). Het ontwerp van de methodiek De Toetsing Getoetst. In D. Sluijsmans, D. Joosten-ten Brinke, & T. Van Schilt-Mol (Red.), *Kwaliteit van toetsing onder de loep* (pp. 25-36). Antwerpen: Garant.

van alle toetsentiteiten vastgesteld, worden ambities bepaald en worden concrete activiteiten benoemd om deze ambities te behalen. Daarbij wordt per entiteit onderscheid gemaakt naar de elementen *kwaliiteitscriteria* (welke criteria worden gebruikt om bijvoorbeeld de toetsorganisatie in te richten en om de kwaliteit vast te stellen), *ontwerp* (hoe wordt bijvoorbeeld professionalisering ingericht) en *kwaliiteitsborging* (hoe wordt de kwaliteit van bijvoorbeeld het toetsbeleid geborgd). De methodiek biedt daarmee de mogelijkheid kwaliteit van toetsing vanuit een breed perspectief te beoordelen en verbeteren, de borging verder vorm te geven, toetsexpertise te vergroten en gericht voor te bereiden op accreditaties en interne audits.

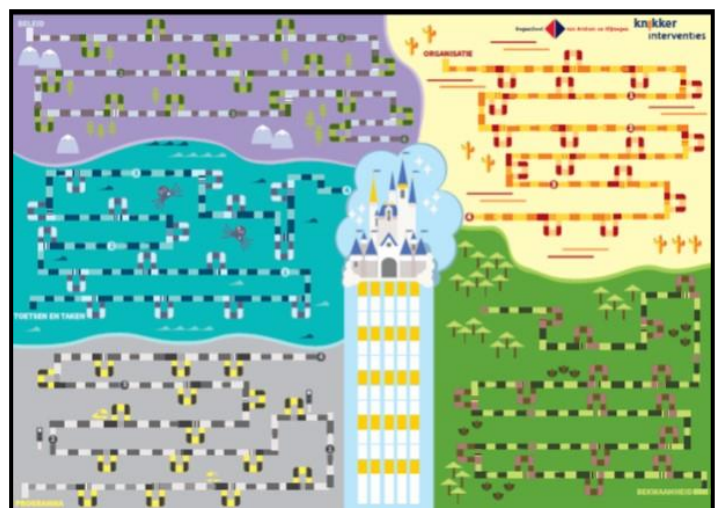

Doorontwikkeling

De afgelopen jaren is onderzoek gedaan om de betrouwbaarheid, bruikbaarheid en uitvoerbaarheid van Toetsing Getoetst te onderzoeken. De resultaten van dit onderzoek hebben geleid tot het spel. Opleidingen kunnen alle ontwikkelde materialen gebruiken om zelfstandig aan de slag te gaan met het spel, deze zijn te downloaden via www.han.nl/toetsinggetoetst.

Spelen van het spel

Toetsing Getoetst wordt gespeeld met een 'kernteam'. Dit team bestaat uit ten minste 5 en maximaal 15 personen en vormt een dwarsdoorsnede van de opleiding. Dit betekent dat het team wordt samengesteld uit een afvaardiging van gremia als de examencommissie, MT, toetscommissie, opleidingscommissie, het werkveld, studenten, curriculumcommissie, in- en externe examinatoren en docenten. De leden van het kernteam spelen het spel *Toetsing Getoetst* onder begeleiding van 2 spelvaarders. Deze spelvaarders bewaken enerzijds het proces van het spel, anderzijds fungeren zij als 'critical friend', door het stellen van 'kritische vragen'. Het spel bestaat uit drie delen; de voorbereiding op het spel, het spelen van het spel en het uitwerken en delen van de opbrengsten van het spel.

Spelbord *Toetsing Getoetst*

Deel 1: voorbereiding (4 uur)

Ter voorbereiding op het spelen van het spel ontvangen de deelnemers informatie over de inhoudelijke achtergronden van *Toetsing Getoetst*. Daarnaast krijgen de deelnemers de opdracht een student te interviewen over toetsing. Zij stellen daarbij vragen als: Hoe is de toetsing volgens studenten nu georganiseerd? Is de kwaliteit van toetsen voldoende? Kennen de studenten de visie van de opleiding op opleiden en toetsen? Sluiten onderwijs en toetsing volgens studenten voldoende aan?

Deel 2: spelen spel (8 uur)

Met de bevroegde student als 'avatar' nemen de deelnemers van het kernteam deel aan het spel. Tijdens het spel gaan 5 teams (verdeeld over de 5 toetsentiteiten) op weg naar het einddoel: duurzaam werken aan de kwaliteit van toetsing. Op basis van obstakels en poorten die zij onderweg tegenkomen en vragen die zij moeten beantwoorden om de obstakels en poorten te passeren, voeren zij met elkaar het gesprek over de kwaliteit van toetsing. De deelnemers zijn niet alleen zelf op reis, ook volgen zij de student op zijn reis door het onderwijs. Tijdens zogenoemde 'feedbackmomenten' wordt steeds gekeken wat de huidige kwaliteit van toetsing betekent voor de voortgang van de student op zijn studiereis. In de ochtend wordt de eerste route van de docenten en de studenten afgelegd, het eindpunt van deze eerste reis maakt inzichtelijk wat de huidige mate van duurzaam werken aan kwaliteit van toetsing is en wat dit betekent voor de student. Op basis van de resultaten bepalen de spelers gezamenlijk wat hun ambities zijn voor de tweede reis: wat is de gewenste kwaliteit en welke stappen moeten er gezet worden om dat te bereiken? In de middag wordt de tweede reis gestart: lukt het de spelers om met de voorgenomen acties daadwerkelijk het beoogde doel te bereiken?

Deel 3: uitwerken en delen (6 uur)

De afronding bestaat uit twee onderdelen: (1) het verder uitwerken van de beoogde doelen en het vastleggen hiervan (inclusief beschrijving van de activiteiten die uitgevoerd moeten worden om de doelen te bereiken) en (2) het terugkoppelen van de opbrengsten aan de collega's van de opleiding. Dit zijn bijvoorbeeld docenten, leden van de toetscommissie en de examencommissie, het MT, leden van de opleidingscommissie en de curriculumcommissie, externe examinatoren, vertegenwoordiging van het werkveld en van de studenten.

Onderzoekspilot

Momenteel wordt onderzoek uitgevoerd naar de bruikbaarheid, de uitvoerbaarheid en de effectiviteit van het spel. *Opleidingen worden van harte uitgenodigd te kiezen voor deelname aan de onderzoekspilot.* Deelname aan de pilot betekent dat het spel wordt uitgevoerd onder begeleiding van onderzoekers/adviseurs uit het lectoraat *Toetsen en Beoordelen* en de Service Unit Onderwijs & Onderzoek. De onderzoekers/adviseurs begeleiden de gesprekken waarin de analyse van de huidige kwaliteit van toetsing plaatsvindt en de gesprekken waarin de gezamenlijke ambitie wordt vastgesteld ten aanzien van de gewenste mate van kwaliteit op de onderdelen toetsbeleid, toetsprogramma, toetsen, toetstaken, toetsorganisatie en toetsbekwaamheid. Desgewenst ondersteunen de onderzoekers/adviseurs ook bij het schrijven van plannen van aanpak en bij het uitvoeren van de activiteiten die daaruit voortvloeien.

De pilot beoogt drie doelen:

- het binnen de opleiding kunnen voeren van een constructieve dialoog als team over de kwaliteit van toetsing, leidend tot kwaliteitsverbetering,
- verankering van het gesprek over kwaliteit van toetsing in de pdca-cyclus van de opleiding,
- validatie van het spel als instrument voor analyse, verbetering en borging van toetskwaliteit.

Personele inzet

Deelname aan *Toetsing Getoetst* neemt per deelnemer van het kernteam 20 uur in beslag: de voorbereiding per deelnemer neemt circa 4 uur in beslag, hierbij lezen de deelnemers zich in in de methodiek en interviewen zij een student over toetsing binnen de opleiding. Het spelen van het spel neemt 1 dag (8 uur) in beslag, het uitwerken van de opbrengsten circa 4 uur (niet georganiseerd binnen het spel, maar te plannen binnen de eigen opleiding) en de terugkoppeling naar het team 2 uur.

De pilot wordt altijd uitgevoerd onder begeleiding van 2 moderatoren. Moderator 1 leidt de bijeenkomsten en is eindverantwoordelijk. Moderator 2 is tijdens de bijeenkomsten verantwoordelijk voor procesbegeleiding en observatie. Om de kwaliteit van de data die de pilot oplevert te garanderen, wordt de rol van moderator 1 altijd uitgevoerd door een onderzoeker/adviseur die verbonden is aan het onderzoeksteam. Moderator 2 is bij voorkeur werkzaam bij de opleiding/hogeschool waar de pilot wordt uitgevoerd. Op deze manier kan gelijktijdig invulling een train-de-trainer proces plaatsvinden, waardoor de opleiding in het vervolg het spel zelfstandig kan spelen.

Kosten voor deelname aan de pilot

De kosten voor deelname aan de pilot zijn afhankelijk van de wijze waarop de moderator-rol wordt ingevuld. Voor iedere moderator moet rekening gehouden worden met een tijdsinvestering van 18 uur (exclusief reistijd):

- intake: 1 uur
- overleg moderatoren over taakverdeling: 1 uur
- inhoudelijke voorbereiding speldag: 2 uur
- uitvoering speldag: 8 uur
- begeleiding bij vastleggen resultaten: 2 uur
- voorbereiding terugkoppelingsbijeenkomst: 2 uur

- terugkoppelingsbijeenkomst: 2 uur
- reistijd: afhankelijk van de afstand

Voor externe moderatoren (werkzaam bij de HAN) bedraagt het uurtarief € 135,-, dit bedrag is vrij van BTW-heffing.

Begeleiding bij uitvoering door de opleiding zelf

Uiteraard is het mogelijk dat opleidingen gebruik maken van het ontwikkelde, en gratis beschikbare, materialen. Op www.han.nl/toetsinggetoetst zijn alle materialen beschikbaar. Opleidingen die behoefte hebben aan intervisie of een 'critical friend' bij de uitvoering, kunnen hiervoor uiteraard terecht bij de ontwikkelaars van Toetsing Getoetst. Enige voorwaarde die gesteld wordt aan de inzet van de ontwikkelaars als 'critical friend' is dat de een vertegenwoordiger van de opleiding na afloop van de uitvoering deelneemt aan een interview om de ervaringen te delen (t.b.v. het onderzoek).

Kosten voor intervisie zijn uiteraard afhankelijk van de gewenste inzet. Ook hierbij geldt het uurtarief van € 135,-, dit bedrag is vrij van BTW-heffing. Een mogelijkheid voor de inrichting van de critical friend-rol is de volgende:

- intake: 1 uur
- informatiesessie met beoogde uitvoerders (doornemen handleiding, bespreken veel voorkomende situaties, succesfactoren en valkuilen): 2 uur
- tussentijdse intervisiesessie (bespreken overgang van positie/ambitie naar stellen van doelen): 2 uur
- reistijd: afhankelijk van de afstand

Informatie en aanmelden

Meer informatie over de totstandkoming van *Toetsing Getoetst* vindt u in de artikelen die hierover verschenen in OnderwijsInnovatie (<http://bit.ly/Qf1dmY> en <http://bit.ly/2lyYSFv>) en op de projectsite www.han.nl/toetsinggetoetst. Heeft u vragen over deelname aan de onderzoekspilot of wilt u direct een opleiding aanmelden? Neem dan contact op met Tamara van Schilt-Mol, projectleider van de pilot *Toetsing Getoetst*, via ✉ toetsinggetoetst@han.nl of ☎ 06 - 10 96 16 15.